

Ελαστικοί προϋπολογισμοί

Οι μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς και των πωλήσεων επηρεάζουν τον βαθμό απασχόλησης (BA) της επιχείρησης και καθιστούν επιτακτική την ανάγκη χρήσης ελαστικών προϋπολογισμών για τον ορθότερο προϋπολογιστικό έλεγχο. Ο BA μπορεί να αναφέρεται σε ώρες λειτουργίας των μηχανών, σε επεξεργασμένες ποσότητες πρώτης ύλης, σε αναγκαίες ώρες άμεσης εργασίας (ΩΑΕ) και σε μονάδες έτοιμου προϊόντος. Ανάλογα με το BA, το κόστος διακρίνεται σε σταθερό (δεν επηρεάζεται από το BA), μεταβλητό (επηρεάζεται αναλογικά από το BA) και ημιμεταβλητό (επηρεάζεται όχι αναλογικά από το BA). Το ημιμεταβλητό κόστος διαχωρίζεται σε σταθερό τμήμα δαπανών (ανεξάρτητο του BA) και σε μεταβλητό τμήμα δαπανών δηλ. σε γινόμενο του ανά μονάδα κόστους με τις συνολικές μονάδες κάθε BA.

Αυτός ο διαχωρισμός είναι απαραίτητος για την κατάρτιση ελαστικών προϋπολογισμών .

Άσκηση 1

Έστω τα παρακάτω μηνιαία δεδομένα του έτους 2017 για μια επιχείρηση μεταποίησης, όπου οι μεγαλύτερες τιμές εμφανίζονται τον Δεκέμβριο και οι μικρότερες τιμές εμφανίζονται τον Αύγουστο.

2017	Βαθμός Απασχόλησης (BA)	Ημιμεταβλητά Έξοδα
Ιανουάριος	6.300 ΩΑΕ	1.900.000
Φεβρουάριος	6.200 ΩΑΕ	1.850.000
Μάρτιος	6.000 ΩΑΕ	1.800.000
Απρίλιος	5.800 ΩΑΕ	1.750.000
Μάιος	5.500 ΩΑΕ	1.650.000
Ιούνιος	5.300 ΩΑΕ	1.630.000
Ιούλιος	5.100 ΩΑΕ	1.620.000
Αύγουστος	4.900 ΩΑΕ	1.600.000
Σεπτέμβριος	5.700 ΩΑΕ	1.700.000
Οκτώβριος	6.700 ΩΑΕ	2.000.000
Νοέμβριος	8.300 ΩΑΕ	2.500.000
Δεκέμβριος	9.500 ΩΑΕ	2.700.000

Ξεχωρίζουμε τις τιμές Δεκεμβρίου (μεγαλύτερες), Αυγούστου (μικρότερες) 2017 και υπολογίζουμε τη διαφορά:

	Βαθμός Απασχόλησης (BA)	Ημιμεταβλητά Έξοδα
Δεκέμβριος (max)	9.500 ΩΑΕ	2.700.000
Αύγουστος (min)	4.900 ΩΑΕ	1.600.000
Διαφορά	4.600 ΩΑΕ	1.100.000

Επομένως, τα πρόσθετα ημιμεταβλητά έξοδα των 1.100.000 οφείλονται στον πρόσθετο βαθμό απασχόλησης των 4.600 ΩΑΕ. Πρόκειται για μεταβλητά έξοδα και ισούνται με:

$$1.100.000 / 4.600 = 239,13 \text{ € ανά ΩΑΕ}$$

Για τον διαχωρισμό των ημιμεταβλητών εξόδων σε μεταβλητά και σταθερά έχουμε:

	Δεκέμβριος (max)	Αύγουστος (min)
Ημιμεταβλητά έξοδα	2.700.000	1.600.000
- Μεταβλητό μέρος		
max 9.500 x 239,13 =	2.271.737	
min 4.900 x 239,13 =		1.171.737
= Σταθερό μέρος	428.263	428.263

Άσκηση 2

Έστω ότι τα πραγματικά ή αναμενόμενα δεδομένα για μια επιχείρηση είναι:

- α) Ταμείο 01.01.2017: 25.000 €.
- β) Πληρωμή φόρου εισοδήματος 2016: 35.000 € τον Ιανουάριο του 2017.
- γ) Είσπραξη από πελάτες γίνεται κατά 70% σε δύο μήνες μετά την πώληση των αγαθών και κατά 30% των απαιτήσεων σε ένα μήνα μετά την πώληση των αγαθών
- δ) Αγορά επίπλων αξίας 30.000 τοις μετρητοίς τον Απρίλιο του 2017.
- ε) Εξόφληση των προμηθευτών ένα μήνα μετά την αγορά των αγαθών.
- στ) Καταβάλλεται ως μέρισμα ποσό 8.000 τον Μάιο του 2017.
- ζ) Οι αμοιβές του προσωπικού και των τρίτων καταβάλλονται τον μήνα που παρέχονται.
- η) Οι πιστωτικές αγορές/πωλήσεις και οι αμοιβές έχουν ως ακολούθως:

Έτος 2016	Πιστωτικές αγορές αγαθών	Πιστωτικές πωλήσεις αγαθών	Αμοιβές προσωπικού και τρίτων
Νοέμβριος	30.000	45.000	
Δεκέμβριος	28.000	55.000	

2017

Ιανουάριος	20.000	40.000	9.000
Φεβρουάριος	22.000	42.000	10.000
Μάρτιος	23.000	44.000	10.500
Απρίλιος	25.000	47.000	11.000
Μάιος	29.000	49.000	11.500
Ιούνιος	32.000	51.000	12.000

ΖΗΤΕΙΤΑΙ: Ο ταμειακός προϋπολογισμός του α΄ εξαμήνου του 2017.

Απάντηση/Λύση

Η είσπραξη από πελάτες γίνεται κατά 70% σε δύο μήνες μετά την πώληση των αγαθών και κατά 30% των απαιτήσεων σε ένα μήνα μετά την πώληση των αγαθών.

Εισπράξεις από πιστωτικές πωλήσεις αγαθών

- $(70\% \times 45.000) + (30\% \times 55.000) = 48.000$ τον Ιανουάριο
 $(70\% \times 55.000) + (30\% \times 40.000) = 50.500$ τον Φεβρουάριο
 $(70\% \times 40.000) + (30\% \times 42.000) = 40.600$ τον Μάρτιο
 $(70\% \times 42.000) + (30\% \times 44.000) = 42.600$ τον Απρίλιο
 $(70\% \times 44.000) + (30\% \times 47.000) = 44.900$ τον Μάιο
 $(70\% \times 47.000) + (30\% \times 49.000) = 47.600$ τον Ιούνιο

Η εξόφληση των προμηθευτών ένα μήνα μετά την αγορά των αγαθών.

- 28.000 τον Ιανουάριο
20.000 τον Φεβρουάριο
22.000 τον Μάρτιο
23.000 τον Απρίλιο
25.000 τον Μάιο
29.000 τον Ιούνιο

Οι αμοιβές του προσωπικού και των τρίτων καταβάλλονται τον μήνα που παρέχονται.

9.000 τον Ιανουάριο
10.000 τον Φεβρουάριο
10.500 τον Μάρτιο
11.000 τον Απρίλιο
11.500 τον Μάιο
12.000 τον Ιούνιο

Για τον Ιανουάριο

Εισπράξεις: 48.000

Αγορές αγαθών: 28.000

Αμοιβές προσωπικού: 9.000

Φόρος Εισοδήματος 2016: 35.000

Σύνολο πληρωμών: $28.000 + 9.000 + 35.000 = 72.000$

Διαφορά: Εισπράξεις- πληρωμές= $48.000 - 72.000 = -24.000$

Ταμείο Αρχής: 25.000

Ταμείο τελους: $25.000 - 24.000 = 1.000$

Για τον Φεβρουάριο

Εισπράξεις: 50.500

Αγορές αγαθών: 20.000

Αμοιβές προσωπικού: 10.000

Σύνολο πληρωμών: $20.000 + 10.000 = 30.000$

Διαφορά: Εισπράξεις- πληρωμές= $50.500 - 30.000 = 20.500$

Ταμείο Αρχής: 1.000

Ταμείο τέλους: $1.000 + 20.500 = 21.500$

Όμοια για υπόλοιπους μήνες

Εισπράξεις/Πληρωμές	Ιανουάρ.	Φεβρ.	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	Σύνολο
Εισπράξεις	48.000	50.500	40.600	42.600	44.900	47.600	274.200
Αγορές αγαθών	28.000	20.000	22.000	23.000	25.000	29.000	147.000
Αμ. προσωπ. & τρίτων	9.000	10.000	10.500	11.000	11.500	12.000	64.000
Φόρος εισοδήμ. 2016	35.000						35.000
Αγορά επίπλων				30.000			30.000
Μέρισμα					8.000		8.000
Σύνολο πληρωμών	72.000	30.000	32.500	64.000	44.500	41.000	284.000
Διαφορά	-24.000	20.500	8.100	-21.400	400	6.600	-9.800
Ταμείο αρχής	25.000	1.000	21.500	29.600	8.200	8.600	25.000
Ταμείο τέλους	1.000	21.500	29.600	8.200	8.600	15.200	15.200

Άσκηση 3

Η ΑΕ «Ελληνικά Θεάματα» επιθυμεί να προσκαλέσει έναν παγκοσμίως φήμης θίασο για μία παράσταση στην Επίδαυρο και για να προβλέψει το αποτέλεσμα της διοργάνωσης προετοιμάζει ελαστικούς προϋπολογισμούς με κριτήριο τους αναμενόμενους θεατές. Η συνολική αμοιβή του θιάσου θα είναι 50.000 € με επιπλέον 10% προμήθεια από τα έσοδα των εισιτηρίων. Το ενοίκιο του θεάτρου θα είναι 30.000 € με επιπλέον 5% προμήθεια από τα έσοδα των εισιτηρίων. Η ΑΕ θα επιβαρυνθεί, επίσης, με 40 € για κάθε μία ταξιθέτρια ανά 100 θεατές και με σταθερές δαπάνες (διαφήμιση, ασφάλιστρα, άδειες) 55.000 €, ενώ το εισιτήριο γενικής εισόδου ορίστηκε στα 20 €.

Να καταρτιστούν οι ελαστικοί προϋπολογισμοί για 8.000, 10.000 και 12.000 εισιτήρια.

Απάντηση/Λύση

Προϋπολογισμός	8.000 εισιτ.
Εισπράξεις 20 €/εισιτήριο	$8.000 \times 20 = 160.000$
Θίασος 50.000 + 10% προμήθ.	$50.000 + 10\% \times 160.000 = 50.000 + 16.000 = 66.000$
Ενοίκιο 30.000 + 5% προμήθ.	$30.000 + 5\% \times 160.000 = 30.000 + 8.000 = 38.000$
Ταξιθέτριες 40 €/100 εισιτήρια	$8.000 / 100 \times 40 = 80 \times 40 = 3.200$
Σταθερές δαπάνες	55.000
Σύνολο πληρωμών	$66.000 + 38.000 + 3.200 + 55.000 = 162.200$
Αποτέλεσμα	$160.000 - 162.200 = -2.200$

Προϋπολογισμός	10.000 εισιτ.
Εισπράξεις 20 €/εισιτήριο	$10.000 \times 20 = 200.000$
Θίασος 50.000 + 10% προμήθ.	$50.000 + 10\% \times 200.000 = 50.000 + 20.000 = 70.000$
Ενοίκιο 30.000 + 5% προμήθ.	$30.000 + 5\% \times 200.000 = 30.000 + 10.000 = 40.000$
Ταξιθέτριες 40 €/100 εισιτήρια	$10.000 / 100 \times 40 = 100 \times 40 = 4.000$
Σταθερές δαπάνες	55.000
Σύνολο πληρωμών	$70.000 + 40.000 + 4.000 + 55.000 = 169.000$
Αποτέλεσμα	$200.000 - 169.000 = 31.000$

Προϋπολογισμός	12.000 εισιτ.
Εισπράξεις 20 €/εισιτήριο	$12.000 \times 20 = 240.000$
Θίασος 50.000 + 10% προμήθ.	$50.000 + 10\% \times 240.000 = 50.000 + 24.000 = 74.000$
Ενοίκιο 30.000 + 5% προμήθ.	$30.000 + 5\% \times 240.000 = 30.000 + 12.000 = 42.000$
Ταξιθέτριες 40 €/100 εισιτήρια	$12.000 / 100 \times 40 = 120 \times 40 = 4.800$
Σταθερές δαπάνες	55.000
Σύνολο πληρωμών	$74.000 + 42.000 + 4.800 + 55.000 = 175.800$
Αποτέλεσμα	$240.000 - 175.800 = 64.200$

Επομένως, με 8.000 εισιτήρια παρουσιάζεται ζημιά και με 10.000 εισιτήρια παρουσιάζει κέρδος, το οποίο υπερδιπλασιάζεται με 12.000 εισιτήρια.